

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2005)

3ο Πανελλήνιο Συνέδριο «Διδακτική της Πληροφορικής»



Αξιολόγηση Δράσεων δια Βίου Μάθησης στις Νέες Τεχνολογίες στα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Φώτης Λαζαρίνης

Βιβλιογραφική αναφορά:

Λαζαρίνης Φ. (2026). Αξιολόγηση Δράσεων δια Βίου Μάθησης στις Νέες Τεχνολογίες στα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, 1, 613-619. ανακτήθηκε από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/8759>

Αξιολόγηση Δράσεων δια Βίου Μάθησης στις Νέες Τεχνολογίες στα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Φώτης Λαζαρίνης

ΤΕΙ Μεσολογγίου, ΚΕΕ Αιτωλοακαρνανίας

lazarinf@teimes.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

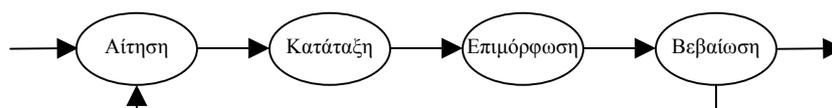
Η παρούσα εργασία παρουσιάζει σύντομα το πρόγραμμα σπουδών των κύκλων Πληροφορικής των Κέντρων Εκπαίδευσης Ενηλίκων και αξιολογεί τη διαδικασία επιμόρφωσης μέσα από την καταγραφή των απόψεων και των αναγκών των επιμορφούμενων πέντε προγραμμάτων. Η αξιολόγηση αφορά στην οργάνωση και χρησιμότητα των προγραμμάτων, στη διαδικασία κατάταξης των υποψηφίων, στην εκπαιδευτική ύλη και το εκπαιδευτικό υλικό, στην πιστοποίηση γνώσεων, στην αξιολόγηση της εκπαίδευσης και στην ανάγκη ύπαρξης νέων επιμορφωτικών κύκλων. Για καθένα από αυτά τα θέματα προτείνουμε βελτιώσεις και πιθανές τροποποιήσεις που διασφαλίζουν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Δια Βίου Μάθηση, Πιστοποίηση δεξιοτήτων Πληροφορικής, Διασφάλιση ποιότητας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα πλαίσια των αναγκών της επιμόρφωσης ενηλίκων στις Νέες Τεχνολογίες και της βελτίωσης του προβλήματος έλλειψης e-δεξιοτήτων (Curley 2003, O'Sullivan & Lloyd 2004) διεξάγονται σεμινάρια στα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Οι επιμορφωτικές δράσεις εποπτεύονται από το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων της Γενικής Γραμματείας Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Οι επιμορφωτικές δράσεις των Κέντρων Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΚΕΕ) δίνουν τη δυνατότητα στους ενήλικες να επιμορφωθούν σε θέματα σχετικά με τις Νέες Τεχνολογίες. Η συμμετοχή σε κάποιο σεμινάριο είναι δωρεάν και τα σεμινάρια πραγματοποιούνται σε σχολικά εργαστήρια Πληροφορικής, από επιμορφωτές με διδακτική και επαγγελματική εμπειρία στα διδασκόμενα αντικείμενα. Η διαδικασία επιμόρφωσης φαίνεται στο Σχήμα 1.



Σχήμα 1: Διάγραμμα ροής διαδικασίας επιμόρφωσης στις Νέες Τεχνολογίες στα ΚΕΕ

Πρακτικά Εργασιών 3^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου «Διδακτική της Πληροφορικής»

Α. Τζιμογιάννης (επιμ.)

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Κόρινθος, 7-9 Οκτωβρίου 2005

Τα σεμινάρια Πληροφορικής χωρίζονται σε τρεις κύκλους: Βασικές Δεξιότητες I, Βασικές Δεξιότητες II και Εξειδικευμένες Δεξιότητες. Κάθε κύκλος διαρκεί 40 διδακτικές ώρες. Η διαδικασία εκκινεί με την αίτηση του ενδιαφερομένου, προχωρά με την κατάταξή του στον κατάλληλο επιμορφωτικό κύκλο και ολοκληρώνεται με την επίδοση πιστοποιητικού παρακολούθησης. Ο επιμορφούμενος έχει τη δυνατότητα ολοκληρώνοντας έναν εκπαιδευτικό κύκλο να παρακολουθήσει τον επόμενο κύκλο.

Στόχος του πρώτου κύκλου είναι η εξοικείωση με τα Windows, η εισαγωγή στην επεξεργασία κειμένου, η πλοήγηση στο διαδίκτυο και η αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων. Στις βασικές δεξιότητες II ο εκπαιδευόμενος εμβαθύνει στην επεξεργασία κειμένου, μαθαίνει λογιστικά φύλλα και διδάσκεται πρακτικά και θεωρητικά θέματα σχετικά με το διαδίκτυο. Ο στόχος του τελευταίου επιμορφωτικού κύκλου είναι η παρουσίαση ειδικών λειτουργιών επεξεργασίας κειμένου και λογιστικών φύλλων. Επίσης γίνεται σύντομη αναφορά στο εργαλείο παρουσιάσεων (ΚΕΕ 2004).

Στη συνέχεια της εργασίας σκιαγραφούμε τα θετικά στοιχεία των επιμορφωτικών κύκλων Πληροφορικής, καταγράφουμε κάποιες αρχικές αδυναμίες τους, όπως αυτές προκύπτουν μέσα από διάλογο με επιμορφούμενους και προτείνουμε τρόπους βελτίωσης. Επίσης προτείνουμε νέους επιμορφωτικούς κύκλους στις Νέες Τεχνολογίες.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ & ΜΕΘΟΔΟΣ

Η αξιολόγηση των σεμιναρίων Πληροφορικής αφορά στα εξής κομβικά σημεία: (i) Ενημέρωση, οργάνωση και χρησιμότητα των προγραμμάτων, (ii) τη διαδικασία κατάταξης των υποψηφίων σε τμήμα και την καταγραφή των στόχων τους, (iii) τη διαδικασία εκπαίδευσης και πιο συγκεκριμένα την εκπαιδευτική ύλη και το εκπαιδευτικό υλικό, (iv) την πιστοποίηση των αποκτηθέντων γνώσεων, (v) την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, (vi) την ύπαρξη νέων προγραμμάτων εκπαίδευσης.

Πίνακας 1: Κατανομή συμμετεχόντων ανά τμήμα, φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης

	Γυναίκες	Άνδρες	Επίπεδο εκπαίδευσης
Τμήμα 1	7	8	Βασικές Δεξιότητες I
Τμήμα 2	9	9	Βασικές Δεξιότητες I
Τμήμα 3	6	10	Βασικές Δεξιότητες I
Τμήμα 4	12	8	Βασικές Δεξιότητες II
Τμήμα 5	8	6	Εξειδικευμένες Δεξιότητες
Σύνολο	42	41	

Τα σημεία της αξιολόγησης προκύπτουν από την καταγραφή των απόψεων των επιμορφούμενων πέντε τμημάτων. Οι απόψεις των εκπαιδευόμενων καταγράφηκαν με χρήση ενός σύντομου ερωτηματολογίου που περιείχε ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, έτσι

ώστε να μπορούν να εκφράσουν τη δική τους άποψη. Η αξιολόγηση των απαντήσεων είναι ποιοτική και όχι ποσοτική, διότι οι απαντήσεις είναι ανοικτού τύπου.

Ενημέρωση, οργάνωση, χρησιμότητα

Η ενημέρωση και η οργάνωση των προγραμμάτων εξαρτάται από τον υπεύθυνο εκπαίδευσης και το σύμβουλο εκπαίδευσης του ΚΕΕ το οποίο πραγματοποιεί το σεμινάριο. Όλοι οι επιμορφούμενοι τόνισαν ότι, όπως άλλωστε συμβαίνει, τα κλασικά μέσα μαζικής επικοινωνίας (π.χ. τοπική εφημερίδα) είναι ο καλύτερος τρόπος ενημέρωσης των υποψηφίων. Η ενημέρωση μέσω διαδικτύου δεν θεωρείται απαραίτητη, διότι η πλειοψηφία του κοινού στο οποίο απευθύνονται τα σεμινάρια δεν διαθέτει βασικές δεξιότητες στις Νέες Τεχνολογίες, άρα δεν θα μπορούσε να ενημερωθεί με αυτό τον τρόπο. Η οργάνωση σχολιάστηκε θετικά από τους ερωτηθέντες και δεν υπάρχει κάποιο σημείο που απαιτεί άμεση βελτίωση. Η χρησιμότητα των σεμιναρίων είναι κοινά παραδεκτή από όλους τους συμμετέχοντες, διότι τόσο οι αρχάριοι όσο και οι προχωρημένοι καταφέρνουν να επιλύσουν απορίες και να ανακαλύψουν τρόπους άμεσης εκμετάλλευσης, στις εργασίες τους και τις λοιπές καθημερινές ασχολίες τους, των νέων γνώσεων που αποκομίζουν.

Κατάταξη υποψηφίου

Το πρώτο και ίσως σημαντικότερο σημείο του μοντέλου επιμόρφωσης είναι η κατάταξη του υποψηφίου στο κατάλληλο επίπεδο και η δημιουργία ομοιογενών τμημάτων. Ζητήσαμε στους εκπαιδευόμενους να εκφράσουν την άποψη τους για τη διαδικασία κατάταξης. Το 60% περίπου εξέφρασε κάποιο πρόβλημα σχετικά με τη διαδικασία. Το κυριότερο πρόβλημα που αναφέρθηκε ήταν ότι δεν υπήρχαν συγκεκριμένα ερωτηματολόγια για την αποτύπωση των απόψεων, την καταγραφή των εκπαιδευτικών αναγκών και προτιμήσεων των εκπαιδευόμενων και την καταγραφή των υπαρχόντων e-δεξιοτήτων. Αυτό οδηγεί σε λανθασμένη κατάταξη των υποψηφίων στο κατάλληλο τμήμα.

Διαδικασία εκπαίδευσης

Εκπαιδευτική ύλη

Μελετώντας την ύλη των σεμιναρίων είναι φανερό ότι ο βασικός στόχος των επιμορφωτικών δράσεων είναι η εκμάθηση των εργαλείων των Windows και του Microsoft Office με ιδιαίτερη έμφαση στον επεξεργαστή κειμένου Microsoft Word. Δεν γίνεται αναφορά στο εργαλείο Βάσεων Δεδομένων και υπάρχει σύντομη αναφορά στο Microsoft PowerPoint. Ένα από τα βασικά αιτήματα των εκπαιδευόμενων είναι η πιστοποίηση των γνώσεων με το τέλος του σεμιναρίου. Συνεπώς όλοι ζήτησαν να εμπλουτισθεί η εκπαιδευτική ύλη των σεμιναρίων με νέα θέματα και να ταυτισθεί με την ύλη των πιστοποιητικών πληροφορικής.

Εκπαιδευτικό υλικό

Το εκπαιδευτικό υλικό που διανέμεται στους εκπαιδευόμενους και μέσα από το οποίο μπορούν να αντλήσουν θέματα οι εκπαιδευτές, αποτελείται από τρία πακέτα

σημειώσεων 100 ως 150 σελίδων το καθένα. Κάθε ενότητα παρουσιάζει κάποιο θέμα και περιέχει μια δραστηριότητα αξιολόγησης του θέματος. Περίπου 10% των ερωτηθέντων είχαν συμβουλευτεί τις σημειώσεις και είχαν ολοκληρώσει κάποια δραστηριότητα. Οι υπόλοιποι δεν το χρησιμοποίησαν, διότι θεώρησαν ότι είναι δύσκολο και με λίγες δραστηριότητες και συνεπώς μη πρακτικό.

Πιστοποίηση δεξιοτήτων

Η πιστοποίηση των γνώσεων αποτελεί πλέον διεθνή πρακτική με πολλά διπλώματα πιστοποίησης χειρισμού υπολογιστών διαθέσιμα. Η ύπαρξη κάποιου τύπου πιστοποίησης με την ολοκλήρωση ενός ή περισσότερων επιμορφωτικών τμημάτων αποτελεί προσδοκία όλων των επιμορφούμενων στα τμήματα που συμμετείχαμε ως επιμορφωτές. Οι εκπαιδευόμενοι πιστεύουν ότι η πιστοποίηση των γνώσεων πέραν της απόκτησης ενός επιπλέον τυπικού προσόντος, θα βοηθούσε στην εγρήγορση και τον προσανατολισμό εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Αξιολόγηση διαδικασίας

Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών διαδικασιών αποτελεί καθιερωμένη τακτική με την ολοκλήρωση ενός σεμιναρίου (Κnox 1998, Καραλής 2004, Λαζαρίνης & Κουγιουρούκη 2005). Στην ερώτηση για ανάγκη ύπαρξης αξιολόγησης με την ολοκλήρωση ενός σεμιναρίου, 95% περίπου των συμμετεχόντων αποκρίθηκαν θετικά. Η αξιολόγηση πρέπει να αφορά τους οργανωτές, τους εκπαιδευτές και τους εκπαιδευόμενους και να έχει ως βασικό σκοπό την μέτρηση της προσφοράς κάθε εμπλεκόμενου και την καταγραφή προβλημάτων και θετικών στοιχείων των επιμορφώσεων. Τα στοιχεία αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη συνέχεια στην οργάνωση παρόμοιων επιμορφωτικών δράσεων και τη βελτίωση των δράσεων δια βίου μάθησης των ΚΕΕ.

Νέοι επιμορφωτικοί κύκλοι

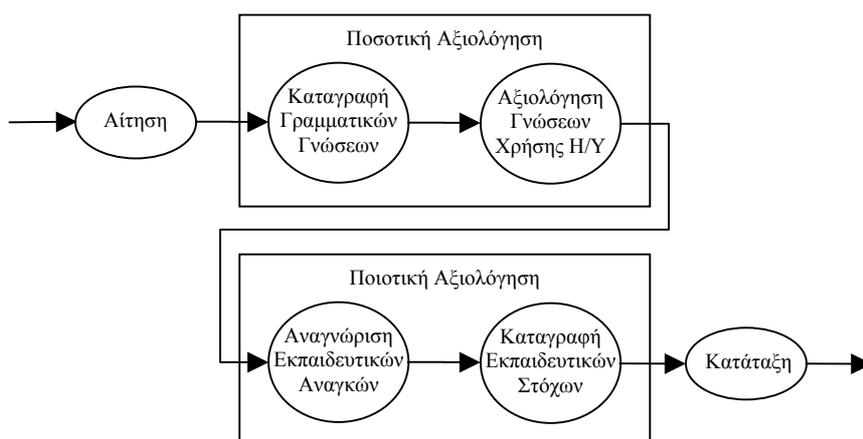
Περίπου 30% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν επιθυμεί την παρακολούθηση νέων προγραμμάτων Πληροφορικής, θεωρώντας ότι οι συνολικά 120 ώρες των τριών κύκλων καλύπτουν τους στόχους τους. Οι υπόλοιποι απάντησαν ότι θα επιθυμούσαν την παρακολούθηση νέων επιμορφωτικών κύκλων. Στον Πίνακα 2 συνοψίζουμε τις απαντήσεις των συμμετεχόντων σχετικά με νέα προγράμματα και τουλάχιστον ένα εργαλείο λογισμικού που προκύπτει από αυτές.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Συλλέγοντας τα συμπεράσματα της αξιολόγησης καταλήγουμε σε ένα αναμορφωμένο μοντέλο επιμόρφωσης στις Νέες Τεχνολογίες των ΚΕΕ. Αρχικά, η διαδικασία της κατάταξης πρέπει να τροποποιηθεί και να χωριστεί σε δυο φάσεις. Στη φάση της *ποσοτικής αξιολόγησης*, όπου θα αξιολογηθούν οι γνώσεις του υποψηφίου και στη φάση της *ποιοτικής αξιολόγησης*, όπου θα αναγνωριστούν οι εκπαιδευτικές του ανάγκες και θα καταγραφούν οι στόχοι του.

Πίνακας 2: Περιγραφή Νέων Προγραμμάτων Επιμόρφωσης

Περιγραφή	Ενδεικτικά Εργαλεία
Μαζική επεξεργασία δεδομένων	MS-Access
Δημιουργία και Επεξεργασία Ιστοσελίδων	MS-FrontPage
Σάρωση και επεξεργασία εικόνων	Photoshop, PaintShop, CorelDraw
Επεξεργασία βίντεο	Premiere, Pinnacle
Επεξεργασία ήχου	Cool Edit
Δημιουργία φυλλαδίων και σύνθετων εγγράφων	QuarkExpress, MS-Publisher
Προχωρημένες τεχνικές χρήσης διαδικτύου (π.χ. αναζήτηση, συνομιλία, online παραγγελίες)	Internet Explorer
Προγραμματισμός υπολογιστή	Pascal, Visual Basic



Σχήμα 2: Τροποποιημένη διαδικασία κατάταξης

Η φάση της ποσοτικής αξιολόγησης αφορά κυρίως στην κατάταξη στο δεύτερο και τρίτο επίπεδο Πληροφορικής και μπορεί να γίνει μέσω ενός αυτόματου εργαλείου λογισμικού. Η φάση της ποιοτικής αξιολόγησης είναι ίσως σημαντικότερη, διότι θα καταγραφούν οι ανάγκες των εκπαιδευόμενων και οι προσωπικοί τους στόχοι. Επίσης η ποιοτική αξιολόγηση θα δράσει θετικά, διότι θα υπάρχει σαφής στόχος, η εκπαίδευση μπορεί να προσαρμοσθεί στην πραγματικότητα των ενηλίκων και οι νέες γνώσεις μπορούν να συνδεθούν με ήδη υπάρχοντα ενδιαφέροντα και αντιλήψεις (Γκόβαρης 2005).

Η επόμενη αλλαγή που προτείνουμε είναι ο εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής ύλης και του εκπαιδευτικού υλικού. Η ύλη πρέπει να περιλαμβάνει και παρουσίαση εργαλείου βάσεων δεδομένων, έστω και με περιορισμένο εύρος θεμάτων, για να υπάρχει σφαιρική

ενημέρωση στα εργαλεία του MS-Office. Γενικότερα, η ύλη θα πρέπει να εναρμονισθεί με τα αναλυτικά προγράμματα των διεθνών πιστοποιητικών Πληροφορικής, όπως για παράδειγμα του ECDL (www.ecdl.gr) και τα απαιτούμενα προσόντα διορισμού σε θέσεις του δημοσίου. Σε καμία περίπτωση βέβαια δεν προτείνουμε την υπερβολική αύξηση της εκπαιδευτικής ύλης, διότι υπάρχει ο κίνδυνος επιφανειακής κάλυψης θεμάτων και τελικά μη επίτευξη του εκπαιδευτικού στόχου. Το εκπαιδευτικό υλικό πρέπει να γίνει πιο δυναμικό και πολυδιάστατο. Πρέπει να αντλείται και να αφορά πραγματικές ανάγκες διαφόρων επαγγελματιών. Με αυτόν τον τρόπο θα είναι πιο εύχρηστο και σίγουρα πιο αποδεκτό από τους εκπαιδευόμενους. Μια λύση είναι η ύπαρξη μιας ηλεκτρονικής τράπεζας θεμάτων από την οποία ο επιμορφωτής θα αντλεί και θα προσαρμόζει θέματα, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες των συμμετεχόντων.

Η δυνατότητα πιστοποίησης των αποκτηθέντων γνώσεων αποτελεί διεθνή πρακτική και ζητείται από όλους τους διδασκόμενους. Ένα από τα πιο συχνά ερωτήματα προς τους εκπαιδευτές είναι αν θα υπάρξει δυνατότητα πιστοποίησης με το πέρας των σεμιναρίων. Η ανάπτυξη ενός μηχανισμού αυτοματοποιημένης πιστοποίησης θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί άμεσα και να βοηθήσει στην απόκτηση ενός επιπλέον μετρήσιμου προσόντος.

Στις δράσεις των ΚΕΕ δεν υπάρχει οργανωμένη προσπάθεια αξιολόγησης με το πέρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η αξιολόγηση θα μπορούσε να συστηματοποιηθεί μέσω κατάλληλα σχεδιασμένων ερωτηματολογίων. Η καταγραφή των απαντήσεων σε ηλεκτρονική μορφή θα οδηγούσε στην άμεση εξαγωγή συγκεντρωτικών στοιχείων, μέσω των οποίων θα μπορούσαν να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα.

Τέλος, πρέπει να δημιουργηθούν νέα επιμορφωτικά προγράμματα που θα καλύπτουν τις απαιτήσεις διαφόρων επαγγελματιών και πτυχών της καθημερινότητας. Τα θέματα που ζητήθηκαν μπορούν είτε να ομαδοποιηθούν και να δημιουργηθούν νέα σεμινάρια είτε να ενσωματωθούν στα ήδη υπάρχοντα. Για παράδειγμα η επεξεργασία δεδομένων και οι προχωρημένες τεχνικές χρήσης του Διαδικτύου θα μπορούσαν να ενσωματωθούν σε κάποιο από τα προσφερόμενα προγράμματα. Για τα υπόλοιπα θέματα που καταγράφονται στον Πίνακα 2 θα μπορούσαν να δημιουργηθούν τα ακόλουθα σεμινάρια 40 ωρών το καθένα:

- α. Δημιουργία φυλλαδίων και επεξεργασία ιστοσελίδων
- β. Πολυμέσα (εικόνα, ήχος, βίντεο)
- γ. Προγραμματισμός υπολογιστή.

Πιστεύουμε ότι με τους τρεις ήδη υπάρχοντες κύκλους και με ύπαρξη νέων προγραμμάτων θα καλυφθούν οι εκπαιδευτικές ανάγκες των ενήλικων στις Νέες Τεχνολογίες στα πλαίσια των δράσεων Δια Βίου Μάθησης που προσφέρουν τα ΚΕΕ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Curley M. (2003), Addressing the ICT skills shortage in Europe, *Early identification of skill needs in Europe Conference*
http://www.cedefop.eu.int/mt_conference/mt_conf1.html

- Knox A. (1998), Evaluating adult and continuing education, *Information Series No. 375*, http://www.cete.org/acve/mp_knox_01.asp
- O'Sullivan J. & Lloyd N. (2004), Creating jobs in the knowledge-based economy, *European e-skills Conference*, 13-21, Thessalonica, Greece
<http://www.eskills2004.org/files/e-Skills202004/20Background20Papers.pdf>
- Γκόβαρης, Χ. (2005), Εκπαίδευση ενηλίκων, μάθηση ενηλίκων. Θεωρίες και μέθοδοι, *Εισήγηση στο σεμινάριο «Εκπαίδευση Εκπαιδευτών ΚΕΕ»*, Αθήνα 24-27 Φεβρουαρίου
- Καραλής Θ. (2004), Αξιολόγηση προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων, Πάτρα: ΕΑΠ
- ΚΕΕ (2004), *Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων*, Ενημερωτικό φυλλάδιο, ΙΔΕΚΕ
- Λαζαρίνης Φ. & Κουγιουρούκη Ο. (2005), Αξιολόγηση προγραμμάτων κατάρτισης ενηλίκων στις Νέες Τεχνολογίες από τους επιμορφούμενους, *Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο Νέες Τεχνολογίες στη Δια Βίου Μάθηση*, Λαμία
<http://cosy.ted.unipi.gr/NTdiabiou2005/>